

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Hegyed évre 1 frt 60 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Kiállításai campán a kiadóhivatalnál lehet
B-Gyarmaton.

Kiállításai pénzsek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére a nyitólárra vonatkozó minden költségek a szerkesztésbe kerülnek.

Hirdetési díja: 60 krajczár hetente
6 kr. — Nagobb és többeszeri hirdetések jutányosan csökkenthetők.
Dílyag minden felirattal 30 kr.

Nyitólár garancia sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1885-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Hegyed évre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénsek egyedül a kiadóhoz csak, — legesélyesebben postautóval — a nyomtatandó példányok a pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó a lapfajtájának.

Horváth Danó,
fel. szerk.

A vasárnapi fátylas zene.

Ember emlékeztet meghalad azon idő, melyben B-Gyarmat városa oly imponánsan fellelkesült volna, mint a múlt vasárnap.

A fellelkesülésnek méltó alapja volt, mert amióta Scitovszky János alispán úr kiadta a programot a vasut létesítése érdekében, azóta B-Gyarmaton nemis beszélnek másról, csak Scitovszky Jánosról és a vasutról. Annyira erős itt a hit és bizalom, hogy ha valaki, úgy Scitovszky János lehet azon férfú, aki vas akarata, határozott jelleme, fáradhatlan munkássága és törekvése által, a vasut csemőjét, melyért B-Gyarmat hevül, melyről rajongással beszél itt minden polgár, megvalósítani fogja.

Ezen hit és ezen bizalom szülte a lelkesedést, midőn arról volt szó, hogy Scitovszky János alispán irányában a polgárság tiszteletét és szeretetét külsőleg is ki kell fejezni. Legyen ezen bizalom, ezen mély tisztelet és szeretet

a további munkálkodás, áldást önző forrása!

B-Gyarmat városa jun. 14-én ünnepi színt öltött magára. A város házában lobogó 3 nagy zászló, továbbá a főutcán sűrűn lobogó zászlók már a reggeli órákban jelezték a város általános ünnepét, melynek egyedül csélja az volt, hogy a város Scitovszky János alispán iránt lerója a tisztelet és szeretet adóját. Este a színházban díszelőadás volt, a város pedig kivilágított. Kilenc óra felé óriási néptömeg, mintegy 2000 ember hullámszott a város háza mellett, úgy hogy a rendet, csakis a jól megszervezett tüsző egyet tudta fenntartani. A fátylák 9 órakor gyújtattak meg. Ekkor érkeztek meg az egyetiek is teljes számban. Ott láttuk a város képviselő testületét, a tüszőtestületet, a dalegyeteket saját zászlajaik alatt, a tisztelet és az összes itteni hivatalok számos tagját, az iparos egyetlet, a városi összes polgárság és a földművelő osztály roppant számú tagjait. A fátylas menet fél 10-kor indult meg a megyeházáig, hol a megállapodás után a dalegyet egy lelkesítő dalt zengett el, majd Balás József állt fel egy rögtönzött állványra a megyeház nagyterme előtt, hol az alább egész terjedelmében közölt szép és eszes gazdag beszédet mondta el. A beszédet többször zajos éljenzés szakította meg. A beszéd után Scitovszky János alispán szílid és határozott hangon közölte meg a város ezen megtiszteltetését. Beszéddel, melyet lejjebb közlünk, szólni nem akaró éljenzés követte. Az ünnepélyt a dalegyet egy esti dala fejezte be, mely után a menet az itteni fuvó zenekar indulói mellett sűrű éljenzésekkel a város házához vissza ment.

Balás József úr beszéde a következő:

Nagyságos alispán úr, megyénk első tisztviselője! Nógrádmegye székvárosának B-Gyarmatnak polgárai és testületei jelentek itt meg, hogy kifejezést adjanak irántad való érzelmeiknek, és köszönetüknek. Lobogó fátylafény, zene és ének kíséretében jelentünk meg, mert a fátyla lángja az ész és értelemnek, a zene és ének dallama pedig a szívérzésnek symboluma, a bennünket értelmünk is szívünk is egyenlőn késztetett ezen megtiszteltetésre.

Szeretett alispánunk! Másfél éve, hogy felkérésünk és egyhangú megválasztásunk folytán közigazgatásunk

előre által, másfél éve, hogy egész zajtalanul bevonult ezen épületbe, melynek címszerűen „Nógrád a közügyért“. E másfél év óta megyénk palotája az egész jóakarattal párosult cétói szigorúságnak, a csak éreg korral párosulni szokott érett megfontoltságnak, a csak perzsgó ifjú életérősi kiselbűt, majdnem csodálatos munkásságnak, a dolognak lett templomává. Ez templomává lett azéknak a megyénk közigazgatásának, vezénylője a tiszták, szakjártasok és szorgalmuk iránti szeretetnek, de az obscuritás és lébanság iránti gyűlöletnek is.

Tisztelt alispán úr! Szép és magaslatos feladat a közigazgatás légkörén túl emelkedni, ezért és digne hivatalis embertársainknak, a közigyáknak a hasznát jeles szolgálatokat tenni. De lejártak azon idők, midőn fegyverrel kezünkben védjük meg a hasnt. Sőt lejárt hazánkban a közelmúltban azon jelensége is, hogy a hazafiai törekvés, a közpályá emberek contemplatiókban órákat igénybe vevő meggai, és országgyűlési órátiókban találta fel ambíciójának kielégítést. Ezen theoretikus irányzat épen e napokban érte el a maga bukását, amidőn Anglia premiérje, az élő szónokok legnagyobbika megbukott, míg Berlinből egy praktikus vasakarat, egy minden ákés szólas nélkül talantam intési a félvilág sorát. Igen ami évszázad a tiszteletességnek, a népek békés versenyeinek, a munkának korszaka, azon korszak ez, amelyben egyik nemzet a másikat nem fegyverrel többé, de a munkával a a munka gyümölcseivel; a vagyonnal győzi le, és hódítja a vagyonosabb nemzet a szegényebbet rahigába.

És vajon korunk ezen kidomborodó jellem vonásait kifogja fel jobban, ki hoz annak saját egyet és család kényelme félretételével nagyobb áldomtatást, mint Te, szeretett alispánunk? Vajjon meggyűl-e állapotaiknak leguivárbab mezején, a közigazgatás és közigazgatás terén kifáradni, ki gondolkodott annyi, ki tett máris annyi jeles alkotásokat mint Te, megyénk érdemdús fia! Évekkel ezelőtti létrehozad a nógrádmegyei gazdasági egyesületet, a az általad rendezett megyei termény a állatkiválasztásnak és egyéb hasznos tevékenységek által alkalom nyújtatik az utolsó földművesnek is ismeretét szaporítani, a a kultúrával előhaladni. Majd ott hagytad képviselői állásodat a nagy úri kényelmedet és eljöttél közénk, hogy nekünk a

TÁRCZA.

A mi eddig

A mi eddig oly könnyen ment
Oly nehéz most énnekem;
Nem akar már elkerülni
Lagocskályabb énekem.

Eddig szellő, virág, madár,
Csillag, hold és napfény,
Mindesekről daloltam én
Most nem tudok semmit már.

Válgat kérdem önmagamtól
Ennek oka mi lehet?
Mért zárkózik így magába
Kérdőgetem szívemet?

De szívem, majd bánomérőlek,
Ne daczalj hát én velem;
S hagyj, hogy újra dallá váljak
Benned minden éresem.

Kövesd te is mint már sokan
E régi jó példákat;
Készen az emelt örm,
Megmentett béd fél bánat!

Ha bánat ér, panaszold el,
Ha örömdar, úgy szegd el azt
Résztevé a világ, megoszt,
Ugy örömet mint panaszt! —

Válmó.

Emlékbeszéd.

melyet a nemzeti iskola fennállásának 50 éves jubileuma alkalmával 1884-ik év június 11-ikén tartott

Félek István,
balassa-gyarmati képlán.

Takintatos lekolászok,
Mélyen tisztelt vendégek!
Örömtől dagadó kebelletől születtünk jubiláló „Nem-

zeti iskolánk“ falai közé, hogy 50 éves fennállásának emlékét kegyelettel megüljük. Igen megtisztelve érzem magamat, hogy nekem jutott a szerencse, hogy ezen ünnepélyes alkalommal a tanügy lelkes barátait, iskolánk jótévőit a volt tanítványait összeseregelve üdvözölhetem.

A romjaiból megifjodott iskolatorony a a homlokzat ujonnan aranyozott betűi hirdetik, hogy a Nemzeti iskola nagy ünnepet ül; oly ünnepet, mely minden századnak csak kétszer adatott meg t. i. 50 éves fennállásának emlékünnepét. 50 év előtt emeltettek a tanítózat falai; 50 év óta terjesztője a nemzeti iskola a hazafias szellemnek; bölcsője a menedékhelye minden hazafias irányú egyetnek és társulatnak a nagy tényezője városunk megmagyarosodásának. Ezen nemzeti iskola hazafias irányának köszönhető, hogy városunknak eredetileg tot anyanyelvű földműves polgárai, kik gyermek éveiket ezen iskola falai között töltötték edes hazánk nyelvét nemcsak értik, hanem azt folyékonyan beszélik is és keblüknek hazafias érzelmeit magyar nyelven képesek kifejezni. Azért iskolánk büszkén tekint vissza 50 éves múltjára és szerény anyagi viszonyai mellett is biztosan halad a kijelölt uton, hogy az egyháznak há fikat a a hazának önzertes serény polgárokat neveljen.

Midőn Gyarmat várát 1663-ban a török elfoglalta és földolta, a város is elpusztult, lakosai elszóledtek és a tizennegyedik században is már létezett balassa-gyarmati róm. kath. plébánia a szomszéd Kóvár helységbe helyeztetett át és ott volt a múlt századnak majdnem közepéig mind a mellett hogy Gyarmat városát annak kegyurai, különösen az azon időben hatalmas Balassák, 1690-ben újra benépesítették és a a nevükről Balassa-Gyarmatnak nevezték.

Az egyház mindentit ahol plébániát szervezett a templom mellé iskolát is épített s habár e korból is

kola létesítéséről történeti adataink nincsenek is, bizonyos, hogy a b-gyarmati plébániának már ezen korban is volt a kor igényei szerint felszerelt róm. katolikus iskolája.

Midőn 1746-ban gróf Balassa Pál a róm. kath. templomot és plébániát lakást a vár omladékaiból felépíttette, a másik kegyurral gróf Zichy Ferencessel egyetértőleg ezen helyen kántortanítói lakást és iskolát építtet a a b-gyarmati róm. kath. egyháznak adományozta. Ezen szalmafedelű szegényes iskolában a kántortanító egy segédtanítóval kezelte a tanítást azon salmi iskolák modorában hol a a tanügy gyermekek egy teremben tanítanak. Ezen időben a tanítói nyelvtől volt; sőt egy, ezen mult századbeli kántortanító, Haskó József, az által tünt ki, hogy egy könyvet is írt tot nyelven, melynek címe: „Zivri Príkling“ nyomtatott Budán 1788-ban. Ily szellemben működött az iskola 1834-ig.

E század negyedik tizedének maradt fel a dicsőség egy derekabb és rendszeresebb nemzeti iskolát építtetni. 1834-ben a nagy nemzeti öbredés korszakában, midőn a nemzet az osztrák elnyomatás alatt lelkesülni kezdett mindaz iránt ami nemzeti, ami magyar; de legfőltékányebben öriszt nyelvet ama nemzeti kincsét, a magyar nyelv és hazafias eszmék terjesztésére alakult nógrádmegyei nemzeti inítással egy időben keletkezett a nemzeti iskola is. Városunknak akkor élő tehetőse a a tanügy iránt lelkesülő polgárai a nemességel a földes uraságokkal kartöltve örömmel adakoztak építési anyagokat és pénzsegélyt, hogy a magyar szellem terjesztésére a népünk magyarosodásának előmozdítására ezen tanintézet létesüljön. A halhatatlan érdem és osztatlan elismerés boldog emlékt Garba István, Bouda János és Aninger Bertalan balassa-gyarmati polgárokat illeti meg, kik leginkább buzgólkodtak ezen nemzeti iskola építésénél. Ők már régen porladoznak, de szellemük áldása továbbra is emlékeztet szárnyain még a késő unokák szívében is kegyeletos hála érzelmeiket fog fakasztani buzgalomuk, melylyel ezen iskola létesítésén fáradoztak.

(Folytatás köv.)

munkában és erkölcsökben példány képi szolgáljal, a aljottal, hogy megteremtés azt, amire legnagyobb szükségünk volt, t. i. a jó közigazgatást, s ennek itt még csak nem is érinthető temérdek ágai mellett a többi közt a haladás és vagyonszerzés nélkülözhetlen előfeltételét a jó és könnyű közlekedést.

A te elméd, mely világos mint a kezeinkben tartott fáklyák fénye s a te szíved, mely szeretettől meleg, mint idült nap sugar, felismerte ami szerény városunknak, Balassa-Gyarmatnak világtól elszigetelt helyzetét, hátramaradt közlekedési állapotát is, ezen városnak mely még mindig a középkori bűbériség-terber maradványaival küzd, s melynek mint mező városunk mindig voltak ugyan nagy urai, csak hogy ezek hatalmát és erő kezét a régi ódi terhek feltartásában igen is volt szerencsénk érezni, de legkevésbé sem abban, hogy városunkat a kulturának vívmányaiban s a vasuti közlekedés áldásában részesítették volna.

A te sas szemeid ellen, nemcsak könyörtelenségéből, nemcsak azon igazság miatt, hogy a ki nem halad, el és szegény marad, de nagyobb kulturális és magyar nemzeti szempontból is felismerték égető szükségét annak, hogy városunkat, mint az ipolyvílynek domináló központját vasutal kell összeköttetésekbe hozni a világforgalommal, és első sorban a baza szívével, Budapesttel. Érdekében áll ez Budapestnek s a magyar állam eszmének is, mert ha a vasut városunkba Ipolyágon keresztül Esztergomnábaól létesül, vidékünk összes forgalma Bécsfelé terelődik, mi elvágtunk Budapesttől s a főváros s a magyar állam decentralizációjának egy nemét képezne az.

De a vasut létesítésének dolgában sok tervezgetésnek, sok birtatásnak voltunk már mi osztályrészesei. Nem csak azt szemléljük mi a 70-es években hogy tavaszainkat a fecskék jövelele, de azt is, hogy országos képviselő választásainkat a vasut építés tervezése, rendszerint megelőzték. A fecskék után a tavasz megérkezett, de a képviselő választások után ami vasutunk mindannyiszor elmaradt.

És ha mi ily csalódások, roményeink ily hajótörései után most még is bízunk a vasut létesítésében, annak egyedüli oka az, mert a törekvésnek élére legújabbban Te állottál, szeretett alispánunk, kiből az égnek hármass adományai, ész, erő és szent akarat oly gyönyörű harmóniában egyesültek, bízunk, mert a megyei közgyűléshez beterjesztett s elfogadott kiviteli indítványod egészséges alapokra van fektetve, nemcsak de bölcsesség és közszereplő népszerűség már is oly vívmányt eszközölt ki, az ügy számára, melyet előbb álmodni se mertünk volna. Értom a megye garanciáját, jóállását.

Igen mi erősebben, mint valaha bízunk a vasut létesítésének jövőjében. S bizalmunk alapja a te erős akarod, s a te bölcseséged. Valamint az egyház alapításánál meg van írva, a szentírásban: „et super hanc potram edificabo Ecclesiam meam“, úgy mi is elmondhatjuk, hogy egy erős sziklára, a te akaderodre építjük a sikert s a mi vasuti reménységünket.

Ezen és hasonló gondolatok s érzelmek hatották át B. Gyarmat polgárságát s annak képviselő testületét, midőn elhatározták, hogy azokat az én gyenge szavaim tolmácsolása mellett előtűt kifejezésre jutassák. Es tettük ezt egész higgadt megfontolással azért, mert úgy fogjuk fel, hogy a kartársai közül kiemelkedő honpolgárnak, a közpálya jelesének nem lehet szebb és ne-mesebb jutalma bokros fáradozásaiért mint a szabad és független polgártársaknak hálája, elismerése és szeretete.

Mi tehát hálánkat, elismerésünket és szeretetünket fejezzük ki most itt előtűt, a közgazdaság és köz-igazgatás terén tanúsított áldásos működéséért s mindenek felett a városunk jövője felőli gondolkodásodért. Hálánkat, elismerésünket és szeretetünket lelki virágaiból font koszorút tesszünk mi le eszennel lábaidhoz, s kívánjuk, hogy ezen elismerési koszorú tőle virágai mint erősítő balzsam hűsítsék munkától izzadó homlokat, a még hátralévő nagy fáradalmaknak közepette;

Kívánjuk és kérünk, hogy valamint addig úgy eszentől is magad lábán járva, kövesd egyedül azon isteni sugallatot, mely kebledben lakozik, s tarts meg jó indulatod, szereteted és pártfogásodban bennünket, Balassa-Gyarmat polgárságát, s vezess diadalra szerény, de életképes, s a jövő virágzás csírtját magában rejtő, tehát pártolásra érdemes városunknak érdekeit;

kívánjuk és kérjük Istent, hogy áldjon meg tartós egészséggel, laudatban munka erővel és hosszú élettel, hogy a közpályán, melyre oly kiválóan termettél, családodnak, városunknak, megyénknek és a hazának minél több és hasznosabb szolgáltatásokat teges;

de kívánjuk, s kérjük Istent, hogy életed társát ki szíved világát kormányozza, szintén áldja meg egészséggel és egyéb áldásaival. Legyen belső családi életed mint addig, eszentől is boldog és örömteljes. Legyen az ama bűvös talaj, a bol fáradalmait kipihoned s

a honnan nagy tettekre nagy lelkiereket merítettél. Éljen Scitovszky János és családja!

Scitovszky János alispán beszéde.

Ezen nagyzerű és őszinte nyilvánulást iránta mi jóindulatoknak fogadják mindenek fölött legmelegebben érzett köszönetemet.

A közpályán működő férfit soha magasabb s értékesebb kitüntetés nem érheti, mint polgár társai bizalma s elismerése. S én fáklyák fényében, felkért szónokunk szép beszédében ezt látván, első sorban kifejezve, ajándékol fogadom, hogy azt mint talizánt megörözve használhassam innotul kitűzött céljaim valóításánál.

Célom a kormányzatomra bízott megye érdekeit úgy ápolni, hogy az a fejlődés tényezőinek birtokába jutván nemzeti hivatása betöltésére képesé tétessék.

Egyik ily tényezőnek tekintem a megye székvarosának szellemi s közgazdasági központja emelését, mely munkában főfontosságú momentumként emelkedik ki a vasut kérdése.

S ezen hitemben, ha még kételkedtem volna meg-erősített azon tény, hogy igenis vasutunk kérdése ma már megszünt csalétek lenni, mely mindannyiszor halottunk — el jött 3 évről, három evre kísértetni, de lett mindennapi kenyérünk, melyre imaként mondja már Gyarmat s nagy vidéke, — add meg nekünk ma!

S ha e vasuti kérdés ide fejlődött, az csak azt igazolja, hogy teljesen jogosult igények kielégítését szolgálja s az adott viszonyok között nélkülözhetlen kelléke a megye nagy része előhaladásának mely érdekek erőfeszítéssel bár, de érvényesülni fognak, mert az igazságos ügynek győzedelmekedni kell.

Ezen hitben, s azon reményben, hogy önök mint első sorban hivatottak, legkészségesebben sorakozandnak a kibontott zászló alá nemcsak, de a minden egyesre váró feladat teljesítésében is összefűzőzőn közre munkálodnak; ismételve is köszönetet mondok a nagyzerű kitűntetésért csak arra kérem önöket, hogy a ma fellobbant fáklya tűzével gyűjtsen mindenki kebledben egy soha ki nem alvó Vesta tűzet, fogadást téve, hogy megyénk felvirágzása érdekében önzetlenül fog közre működni.

Éljen a baza! Éljen Nógrádmegye s B. Gyarmat, város lelkes közönsége!

Gazdaság.

A szécsényvidéki gazdasági egyletnek f. é. június hó 7 én tartott választmányi ülésén azon oknál fogva, mert az ez évi rendes közgyűlés minden más egyenletet megelőzve még január 11-én megtartott s az első 9 évi cyclus befejezését megelőzőleg is közgyűlést kell tartani; elhatározták, hogy október hó második felében a 25-re eső vasárnapon fog közgyűlést tartani.

A pénztári állapotról jelentések s a behajthatlanoknak bizonyult hűtrálékok törítése után, elők Balázs Antal a megyei legutolsó közgyűlésnek a közmunkaváltás felemelésére vonatkozó határozatát, mint olyat ajánlotta a választmány figyelmébe, mely a gazdaságosságra nézve sérelmes és érdekeinek nem megfelelő. Értéketlennek találja azt, hogy a megyei állandó bizottság ép most rőv újabb adókat és terheket, különben is a váltság pontján álló s a létért keservesen küzdő földmivészekre.

Rusznok Antal az ipolymenti, különösen a közel fekvő Szécsény, Pető, Pöstény, Kovácsi, Húgyag, Varbó, Tráza és az alább fekvő Patvaroz, Szelesény és gyarmati réttulajdonosok soraát és a rétek állapotát tüzetesen ecseteli. Husz évi tapasztalat után úgy tudja, hogy az Ipoly, ha kitűnt, olykor kárt, máskor hasznót tett, de soha sem kergette oly ijedelmekbe mint néhány év óta különösen pedig a szécsény-kovácsi, szécsényi, pető és pöstényi réttulajdonosokat a kik 3500 hold rét után legtöbbször hiába fizetik a nagy adót.

Volt már itt kulturmérnök, voltak más szakértő mérnök, akik az öreg Ipoly rendetlen medrének tulajdonították a víz rakoncátlanulkodását, nem törődve az újabb kor igényeinek s a magasabb műszaki tudományok színvonalának megfelelően azon nagy óriásokkal, a kik sok ezrekbe került, egyetlen művek által, egy nagy addig, boldognak nevezett vidék több ezer lakosát jónkra tették.

Előadó élénk színekben s könnyen érthető szavakkal tünteti fel a helyzetet, előadván; hogy különösen a szécsény-kovácsi, szécsényi, pető és pöstényi rétek végveszedelme azon naptól ered, melyen a „kopáló“ csárdától Húgyag felé vezető állami országút alacsony töltését, bástyaszorú 2 öl magas oldal körbekerítéssel ellátott erős töltéssel látta jónak a magasabb műszaki szaktudományokban jeles eljáró mérnök csoda művét bemutatni, s hogy műve tökéletesebb legyen az addigi 5 hid helyett 2 hidat alkalmazott, nem törődve azszal hogy a magasabb állású vízűmeg a

két hid alatt meg nem férhetvén, beáll a dagály, mely a már érintett magas országuti töltésben erős gátat találva folyásában megakadályoztatik s innen egészen Szécsény alá tehát ellenkező irányban felfelé tolni.

Közel 3000 holdnyi réten elterül s mindaddig emelkedik míg a már nevezt koplálói országút töltés két hid alja a nagymennyiségű vizet át nem eresztí ez a töltés egyedüli megfontója nagy kiterjedésű réteinknek, melyek az előtt réti herét jól termettek és hasznos bő termést adtak, most pedig valószínűs ba lastóvá alakultak.

Nem tagadja, előadó hogy az Ipoly szabályozás kiszámíthatlan haszonnal járna s ennek előmozdítása haladéktalan gyors keresztűlvittele minden réttulajdonosnak első kötelessége ha ezuttal már egyesült erővel a végveszedelmet magától elhárítani kívánja. Valóban ugymond most is elég későn, de inkább most mint semmikor ébredjen mély álmából a gazda, vessen számot magával mily terhek nyomják és mily erkölcsi felelősséggel tartozik hazájának, megyéjének, községének s önmagának ha a semmit tevés undok bűnét viselni nem akarja, válvettett erőnek nincs ellensége, tömörülést ajánl az Ipoly szabályozás fontos ügyéről hasson és tegyen kiki a mennyit tehetsége engedi.

Ezen sérelmes állapot megszüntetésére előadó indítványozza, alakítások a szécsényvidéki gazd. egyület kebledből egy bizottság, mely hivatva lesz az érdekelte rétbirtokosokat egybe hívni, ez előtt érintett sérelmes állapotot felderíteni s illetékes helyen orvoslást keresni.

Indítványa elfogadotván s czélból Pintér Sándor Krivácz Antal, Vancsó Béla és Rusznok Antal egy leti tagok kiküldettek.

A „Szondi emlék ügyi“ bizottság legközelebbi tette közé a beadott 42 pályamű feletti bírálatát, melyből örömmel értesültünk, hogy az első díjat, 15 aranyat, Pajor István kir. tanácsos úr nyerte el. (A másikat Csengeri János, ezenkívül Plachy Bertalan bontmegyei tanfelügyelő „emlékezünk régiekről“ című műve dícséretben részesítették. Ez alkalomból legyen szabad Pajor István (Csalomjai) irodalmi működésén egy futólagos visszapillantással a következőkben megemlékeznünk: Az ötvenes években kiadta B. Gyarmaton a hazai szépirodalmi lapokban szórványosan megjelent s a közönség által akkor méltánylólag fogadott ifjúkori „költeményei“ egy füzetben Ugyanez évkörben megjelentek több az itteni nyomda útján Witschel „Áldozatok“ című híres imái a XX. kiadás után, az eredetinek megfelelő versalakban, magyarra fordítva, s kegyeletos emléktől boldogult édes anyja emlékének szentelve. Kevésel ezután adta ki „Vázlatos jegyzetét a magyar nyelv és helyesírás körül“ című nyelvézeti füzetet, öszegészével a napi sajtóban több névvel nyelvészszel folytatott értekezéseinek. A 60-as években lefordította angolból Shakespearenek „János király“ és „Pencés“ című drámáit melyeket a Tomory féle Sh. — kiadásba kívánt felvétni, akkor azonban midőn beküldé, már az összes darabok ki voltak szíva; s így e két darab kéziratban maradt. Ugyanezen évkörben pályázott és jutalmat nyert a Budapestben megjelent „Képes Lapok“ által kitűzött pályadíjért „Az elátkozott szőlőhegy“ című költői beszédyvel. A nyert jutalmat elhunyt egyetlen fia, emlékére a tud. akademiának adta át szerény alapítvány címen. A 70-es években a Kisfaludy-társaság által kiirt pályázaton „A szegény ember és fiai“ című költeménye dícsérettel lett kitűntetve. Szintén a 70-es évkörben lefordította és kiadta Horász öszes Epistoláit, melyeket a napi sajtó mint az addig megjelent e nemű fordítások közt leginkább kedvelte emelt ki. Ehez csatlakozott kiegészítéssel később a Pisai levél, önálló füzetben. A 80-as években „Göthe és Schiller Epigrammái“ jele tek meg tőle oly kitűnő visszatekintésben, hogy azokról, a Kisfaludy-társaságnak benyújtott s ott felolvasott mutatványok után jelenleg első legjeles mű fordítónk is (Sz. K.) a legnagyobb előmeréssel nyilatkozott. Ugyanez évkörben P. Istvánt szon, kitűntetés érte, hogy a megyei közönség által Nógrádmegye székház nagy terme díszes királynénkat életnagyságban ábrázoló arczkép ünnepélyes leleplezése alkalmával neki jutott a szerencse ödvözöl költeményt írni, melyet osztatlan tetarés tőde maga a szerző szavallt el. E költemény mint kiválóan sikerült mű maradandó műbecsével is bír. Végre hogy számos egyéb időközben megjelent s a lapokban is közzétett kisebb nagyobb költői műveit mellőzzük, melyek közé, az általa mint a szláv nyelveknek is alapos ismerője által a „Slávy Deára híres prologjának a Pesti naplóban megjelent s jelesége miatt méltó feltűnést kellett lefordítása is tartozik még csak „Cinná“nak a nagy Corneille emes egyik legromekébb trágédiájának szines jambusokban történt magyarra áttételét említtük fel, melyet a Kisfaludy-társaság, a bírálok egyhangú ajánlatára sajtó kiadmányai közé fogadott el s mely még a folyó év tartamán

legendő előadásul a nemzeti színház műsorába is fel lett véve. Az itt minden elmondottakból is kivehető, mit és mennyit alkothatott volna ezen sok oldalulag képzelet; a korral nemcsak nem lankadó, de a mi ritka jelenség: erőben inkább fokozódó kiváló tehetség, ha szellemi munkásságát, melyből a nappal minden óráját a hivatal teendői veszik igénybe, kizárólag az irodalomnak szentelheti vala.

Nyári gyümölcs és zöldség kiállítás programja

1. Folyó évi július hó 5 től 12 ig gyümölcs és zöldség kiállítás rendeztetik.

2. A kiállítás tárgyai:

a) Nyári csontár gyümölcs: cseresznye, meggy, barack és ősi csontár üdészetből. a) Bogyár-gyümölcs: szamóca, szederj, közsmóte, ribizske, málna. c) Cserpekben tenyésztett gyümölcsfák és szőlőtők gyümölcseivel. d) Szabadon és üdészetben termelt dinnye, ananász, füge, citrom és narancs szőlő. e) Mindenféle konyhabetemény akár szabadon, akár üdészetben termelt; tehát: spárga, tök, articsoka, korai gyökérzöldségek, ugorka, paradicsom, hagymafélék, káposztafélék, levélzöldség, fűszernövények és hüvelyes vetemények hüvelyesül vagy pedig kifejtett állapotban.

3. A bejelentések június hó 30-ig történhetnek és a bejelentett tárgyak július hó 4-ig okvetlenül be kellendők.

4. Az installatióról az országos bizottság gondoskodik és ezért a kiállító személyes jelenléte nem szükséges. Ugyancsak a csoportbiztosok gondoskodnak a kiállított tárgyak kicseréléséről is, ha azok helyett kellő időben frissek küldetnek.

5. A kiállítási tárgyak megbírlása az időleges kertészeti kiállítások érvényes jurszabályzat értelmében történik.

6. Ezen kiállításra külön 3 díszoklevél és a szükséges képest, meg nem határozott számú bronzérem bocsátatik az osztály-jury rendelkezésére.

7. Ezen időleges kiállításra az országos kiállítási bizottság a kisebb konyha és gyümölcskertészek buzdítására 1000 frankot bocsátván díjazás végett a jury rendelkezésére; a jelesebb kiállítók részére a következő 23 db. pénzdi tüzetik ki.

1 első pénzdi 150 frank, 1 második pénzdi 100 frank, 4 harmadik pénzdi 50 frankjával 200 frank, 5 negyedik 40 frankjával 200 frank, 10 ötödik pénzdi 30 frankjával 300 frank, 2 hatodik pénzdi 25 frankjával 50 frank. Összesen 1000 frank.

8. Az installatio a bogyár-gyümölcsöknél kosárak, tálcák vagy tányérokban történhetik. Ily kiállítási edényekről — ott, a hol ezekről a kiállító bejelentés alkalmával nem intézkedik, — az országos bizottság fog gondoskodni.

9. A minden egyes fajból beküldendő gyümölcs mennyisége következőleg állapittatik meg: bogyákból, cseresznye és meggyből legalább 0.5 liter (fél liter), nagyobb gyümölcsből legalább 5 db, dinnyéből legalább 2 db. Nagyobb gyümölcsmennyek kiállítói sajónként kevesebbet is küldhetnek be.

10. A cserpekben kiállított szőlőtők a kiállítás területéről vissza nem vihetők és beállítások zárt vagonokban, vászonnal csomagolva és a földmivelés, ipar és kereskedelmi minisztérium szállítási igazolványával ellátva történhetik.

11. A bejelentések, valamint egyéb részletekre nézve felfertülő kérdésekben Molnár Istvánt, a budai vinctellérképezde igazgatója, mint ezen csoport előadó biztosa, nyújt rövid uton vagy írásban felvilágosítást.
Mallekorits,
elnök.

Szanda, 1885. június 14.

Tekintetes Szerkesztő úr! E hó 12-én a sziráki járásbeli előjárók, körorvosok és körjegyzők, Szirákon gyűltek össze, és ezen összejevetelnek, a közegészségi szolgálat körül bizonyára lesz üdvös következménye a járásban.

Véres János főszolgabíró úr mindenek előtt a közegészségügyi téren, annak javítása érdekében életbe léptetendő rendszabályokat ismertette rendeleti uton, de azon kívül tért engedett a szabad eszmecserének is, mely tapintatosan vezetve széles körben mozgott. Tétettek praktikus indítványok is melyek között néhány hivatalos volna az eddig sajnosan tapasztalt hiányokat kiegyenlíteni, valamint Véres János főszolgabíró úr nagyon helyesen jelölte ki azon irányt, mily módon kell a közegészség körüli szolgálat legnagyobb ellenségeivel, a nép indolentiájával sikeresen megküzdzeni.

A hivatalos helyet elhagyva a körorvosok és körjegyzők társas ebédnél találkoztak, mely találka egy kegyeletos ténynek volt leginkább szánva.

Sajnálattal meg kell említenem, hogy néhány kartársam hiányzott. Pedig a testületi szellem fejlesz-

tására és az önművelődésre ily összejevetel csak is jó befolyással vannak.

Schmidt József lörinczi körjegyző kartársam mint mindig, itt is kezébe vette a kezdeményezés szerepét. Megható szavakkal ecsetelvén Szabó László volt dejtári körjegyző családjának szánandó helyzetét, adakozásra hivta fel a jelenlévőket; hogy a szegény szerencsétlen család, mely a balsors által meglátogatva kenyérkereső nélkül van, legalább azon gyenge vigaszban részesüljön, miszerint kartársnak őszinte résztvevőnek meg nem érdemelt sorában.

E kegyeletos célra adakoztak:

Borhy Antal berczei körjegyző, Bogányi N. szentiványi körjegyző, Honéczy Gyula bujádi körjegyző, Homolay Gusztáv szandai körjegyző, Kutalek Arthur jobbágyi körjegyző, Meako István ecsegi körjegyző, Népesy Béla kálldi körjegyző, Somid József lörinczi körjegyző, Tamaskovics Dező herédi valamint a jelenvolt Melna Géza takarékpénztári könyvelő ur volt szives 1—1 fittal hozzájárulni és így összesen befolyt 10 ftt.

Ezen összeget van szerencsém tekintetes szerkesztő urnak azon kérelemmel átküldeni, hogy azt rendeltetése céljához juttatni szíveskedjék. (Eddigi gyűjtés eredménye 21 ftt.)

Tisztelettel maradtam

alázatos szolgája
HOMOLAY GUSZTÁV,
szandai körjegyző.

Tolmács, jun. 17.

Tekintetes Szerkesztő ur! A „Nógrádi Lapok“ f. évi június hó 14-ről kelt 24. számába a tolmácsi tűzesetre vonatkozólag küldött tudósítás némely része rossz akaraton kívül a teljes igazságnak megem felelvén sietünk azt következőkbe kiigazítani.

Tény az, hogy tek. Balás Ferencz járási főszolgabíró úr a rétsági fecskendővel a legelsőközött jelent meg a tűzhelyszínen. Neki a befeláldozó bátorságának köszönhető egyedül, hogy a község déli részén a tűz lokalizáltatott, és hogy a község azon részén mint egy 15 ház megmentetett. Csak midőn a tűzet a község déli részén localizálta, futott az életveszélyes lángok között a fecskendővel a község keleti részére, hol a tűz oltásában egészen a végkimerültségig részt vett.

Ugyan ily bátor elszántsággal és ember feletti erővel működött közre, a tűzoltásnál t. Nagy Mihály segédszolgabíró ur is.

Adj uram Isten kedves barátnak minden egyes körületének ily derék tisztviselőket.

Midőn ezen sorainkat becses lapjába küldő tesszük kiváló tiszteletünk nyilvánítása mellett maradunk alázatos szolgáló
több tolmácsi lakos.

H i r e k.

Hymen. Grünbaum Malvin kisasszonyt, dr. Grünbaum Jakab köztisztviselőtől álló b. gyarmati orvos kedves leányát a napokban jegyezte el Schönberger Fülöp, Schönberger József helybeli nagy kereskedő fia. — Matrai Ignáts Szirákra a napokban eljegyezte Weiss Sarolta kisasszony B. Gyarmaton.

Isten hozta honvédeinket. Az 52-ik nógrádmegyei honvédszászlóalj idei nagy gyakorlatait Nyitrán befejezván, e hó 16-án érkezett vissza városunkba. Nyitrán a főszemle jun. 12-én tartott meg, a Dobay József altábornagy, honvédkerületi parancsnok, Kubinyi János tábornok és dandárparancsnok jelenlétében. Dobay a megplez eredményért odanyilatkozott, hogy a Nyitrán összesereglett tanzászlóaljak bármely gyakorlóterezésére volnának, s általában, hogy a legénység előmenetele a legnagyobb dicsőretet érdemel. Ezen dicsőret egy része ami honvédeinket is illeti, kik fáradatlan, sok szép emlékekkel (és talán kevés pénzzel) tértek vissza B. Gyarmatra.

Kinevezés. A füleki jbiróságához albiról Papp Vincze, eddigi losonczy jbirósági aljegyző neveztetett ki.

Az alispán kedves családja jun. 17-én d. u. 5 óra kor a székvárosból hosszabb időre Nőtincse, az alispán családi birtokára rándult. Az alispán szabadság idejét július havában kezdi meg.

Kossuth arcképe. Kossuth Lajosnak első termézet után festett arcképe, melyet Parlaghy Vilma, a külföldön is nagy hírt magyar festőnő Turinban festett, Budapesten Andrássy-ut (ezelőtt angár-ut) 124. szám alatt a Bulyovszky-féle nyaralóban ki van állítva. A házias bódolat, melyet a magyar nemzet Kossuth irán mindenben érzett valóságos bucsójára helylyé tette a Bulyovszky féle remek nyaralót; a közönség nagy tömegekben tödül a képet megnézni. A remekmű, melyről a turini festőzati akadémiá tanárai oly dicsőrelog nyilatkoztak, ostantlan tetésében részeseül a közönség részéről. A magas arisztokráciától a munkásig mindenki

egyaránt elmereng a szabadságharc nagy apostolának arcvonásain és nem ritkák az oly jelenetek sem, hogy 48-as honvédek térdre borulnak előtte a Kossuth tiszteletű könyvekre fakadnak a megazólalásig természetbű kép láttára. Melegen ajánljuk városunk közönségének, a kik az orsz. kiállításra a fővárosba rándulnak, ne mulasszák el, a nagy honfi arcképét megnézni mert e kép után igazán szívébe vésődik az agg honfi emléke mindenkinek.

Az iparos ifjuság B. Gyarmaton, a betegsegélyző egyesület tőkéjének gyarapítására, jun. hó 28-án, a padluzányi erdőben nyári mulatságot rendez. Mint értesülünk ezen mulatságon az itteni iparoság színe java fog résztvenni, és az iparos ifjuság mindent el fog követni a siker elérésére.

A szőlők újabb réme. A vagegyezek még föl sem találták azt a szert, mely a szőlőgazdák rémét a fillokszerát alaposan elpusztíthatná, már is újabb rovarfaj tűnt elő az ismeretlenségéből, pusztító hadjáratot kezdve a bortermő tőkék ellen. A hír Csernovitzból érkezett, hogy a déli Beszarábiában és a Romániával határos vidékeken eddig ismeretlen fajta rovarokat találtak, a melyek még a fillokszerátnál is hamarabb elpusztítják a szőlőtököket. Az orosz kormány a fenyegető csapás elejét véendő, a helyszíni tudományos bizottságot küldött ki.

Érdekes tünemény. Folyó hó 8-án reggeli 7 óra után, az ajnácskői furdóban egy, 105 méter mélységre befúrt savanyu vizet kutat akarván tisztítani: alig néhány másodpercnyi szivattyúzásra menyőrgőmászár (föld alatti moraj), zúgás, sietergés riasztotta szét a szivattyúzó napaszmásokat, és pár perc múlva a 16 centimeter átmérőű kútcsőből hatalmas vízszlop szökelt fel, 2—3 kilós, vasozóddal bevont kődarabokat, palczákat, sőt egy petroleumos lámpa falkatréseit is — (mely éjjeli furatás alkalmával eshetett be 10 év előtt,) esznyi vizgolyócskák kíséretében 9—10 méter magasságból szórva a környezetre: előbb páni rettenést okozott, majd percekig tartó gyönyörűvizet nyújtott az ámuló palóczoknak. Kevés idő alatt a kúti környékét savanyu víz töcsék és fojtó gősfellegek borították, a sietergő vízszlop pedig visszahanyallott a mélységbe és most már csak folytonos bugyborékolás jelzi annak ismét fokozatos emelkedését, de valjon fogja-e és mennyi idő elteltével érdekes játékát ismételni, erre dr. Plichta Soma úr adjon felvilágosítást. (L. V.

Halálozás. Salgó-Tarjánban, az ottani városi kapitány Barella Henrik úr neje jobbélre szenderült. — Öngyilkosság. Burian Mihály b. gyarmati cipész mester jun. hó 17-én délben pisztollyal szívébe jött a rögtön szörnyet halt. A pisztoly oly erősen volt megtöltve, hogy csőve a lövés következtében szét repedt. Öngyilkosságának oka családi vízály volt. A szerencsétlen 37 korában határozta el magát a végzetes tette.

Vizsga. A b. gyarmati ev. iskola sár vizsgája jun. hó 12-én tartatott meg. A vizsgán a kir. tanfelügyelő úr is részt vett. Örvendős haladás tűnt ki főleg a magyar nyelv tanításában, amennyiben az itteni földmivelők gyermekei minden tantárgyat magyarul eltanultak. A vizsgán kioztatott a Bozó Gáborféle 100 fttos alapítvány kamata valamint a Kövy Tivadar felügyelő úr által adományozott 5 ftt.

Egy 6 polg. osztályt végzett tanuló körjegyzői gyakoronki minőségben alkalmazást keres. Felvilágosítást ad a szerkesztőség.

Szély furdóra élénk, szép napok várakoznak. Ugyanis mint értesülünk, azobákat rendeztek meg a gyógyhelyen Jeszenszky Danónd, Kaszay Zaigmondó úrbölgyek és a Dettrich család Budapestről; Hajós Lászlóék Petőről, Vancsó Bélák Szécsényből, Komjáthy Jenőék B. Gyarmatról, Stollmann és családja Losonczról. Péter és Pál napján a balassa-gyarmati dalegyesület szándékozik, remélhetőleg a női dalkörrel egyesülten, kirándulást rendezni a furdóra, melyet árvaságából mint halljuk, jövő esztendőre a tulajdonos grófi család is ki akar emelni. Bizony, hálára köteleznék le vele a szenvedő emberiséget a Balassa-Gyarmat Szécsény és vidéke lakosságát.

Tanítói közgyűlés. A nógrádmegyei tanítótestület b. gyarmati köre f. e. június hó 30-án d. u. 9 órakor B. Gyarmaton a polgári iskolában körülést tart, melynek főbb tárgyai: a szécsényvidéki tagok fölvétele; a kiesedővoda megtekintése; vitatétel: helyes-e a terdelésnek büntetésül való alkalmazása, Kaposy Istvánról; az orsz. tanítói árvaház a Eötvös alap; tagdíjak befizetése: indítványok. — A gyűlésre úgy az egyesület tagjai, mint a tanügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A kör elnök.

Étvagy nélkül nincs egészség, és ép ezért mindenkinek a ki gyomorhajban, étvagyhiányban, büstégében stb. szenved azonnal egy alkalmas szert kellene használni, hogy nagyobb bajoknak eleje vésessék. Erre vonatkozik a köv. közlemény: Mitrowitz, Horváthorász. Brandt R. gyógyszerész urak Zürichben. Kénytelen vagyok közvetlenül az ön szíveségében fordulni azon

